

דו"ח סופי:

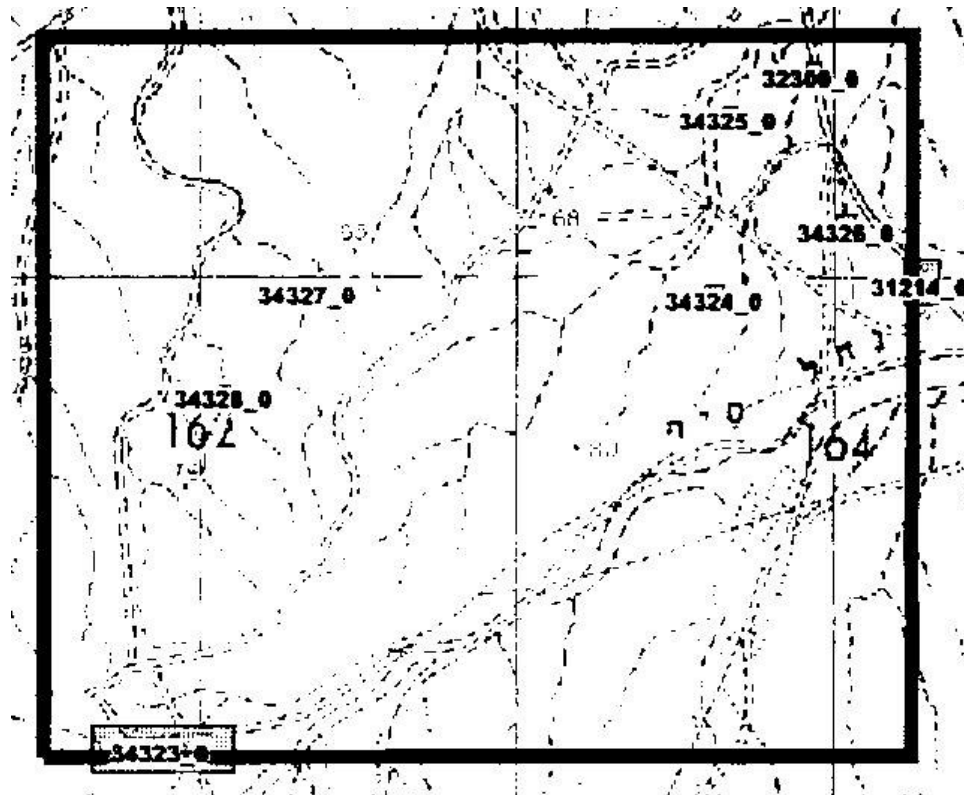
חפירת הצלה בנחל סיף

רשיון מס': B – 293 / 2004

ארכיאולוג חופר: יהודה גוברין

בוצע ע"י: י.ג. ארכיאולוגיה חוזית בע"מ.

חסות אקדמית: היברו יוניון קולג', מכון למדעי היהדות, ירושלים.

איור 1: מיקום האתרים בשטח התוכנית.

הקדמה:

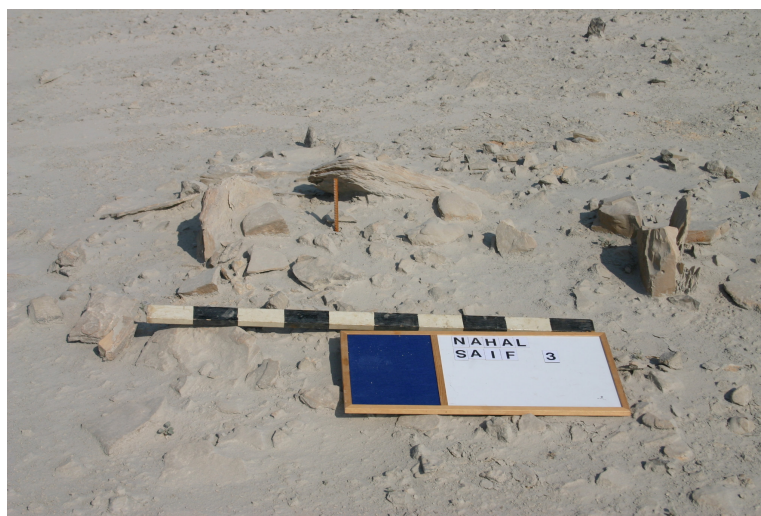
בסקר פיתוח ארכיאולוגי שהוזמן ע"י חב' רותם אמפרט נגב בע"מ (תוכנית מס': 10 / 03 / 271 שדה סיף), אשר התבצע ע"י מר ישעיהו לינדר – ארכיאולוג מחוז הנגב הדרומי של רשות העתיקות, בשטח שדה סיף, נסקר שטח של כ- 5000 דונם. בדו"ח הסקר מיום: 2.5.04, נרשמו 15 אתרים/נקודות ממצא. הדו"ח כלל את מיקום האתרים בשטח, תיאורם והמלצות רשות העתיקות לגבי פעולות הנדרשות באתרים כתנאי לאישור התוכנית. עפ"י ההמלצות בדו"ח נדרשה חפירת הצלה ב- 6 מן האתרים הנ"ל אתרים מס': 3, 4, 7, 8, 12, 13. היקף חפירת ההצלה בכל אחד מן האתרים היה בהיקף של 2 – 4 מ"ר. לפני תחילת החפירות באתרים התקיים סיור לזיהוי האתרים וקביעת מיקום והיקף החפירה בהשתתפות חופר האתרים יהודה גוברין וארכיאולוג המחוז מר ישעיהו לינדר. במהלך סיור זה סומנו והוגדרו כל דרישות חפירת ההצלה. החפירה בוצעה במהלך מספר ימים בראשית חודש דצמבר.

להלן רשימת האתרים:

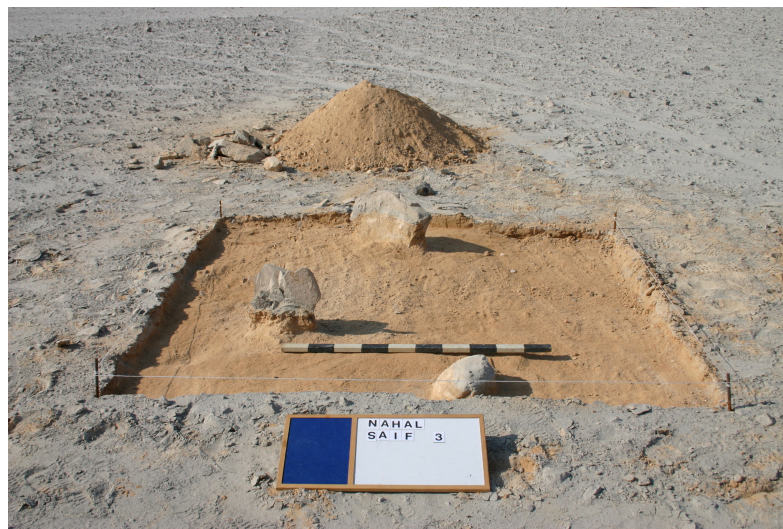
אתר מס' – 3: נ.צ: 029511 – 161995

תאור: גל אבנים שקוטרו כ- 1.5 מ' המצוי על מישור בין ואדיות. האבן המערבית והמזרחית שבגל האבנים ניצבות על צידן. ממערב במרחקים של 15 ו- 30 מ' שני ריכוזי אבן נוספים. החפירה: נפתח ריבוע שגודלו 4 מ"ר ולעומק של 0.15 מ'. לא נתגלה כל ממצא, קרקע סטרילית לעומק כל החפירה.

מסקנה: אין כל ודאות כי גל אבנים זה הינו מעשה ידי אדם, נראה כי זהו בולבוס אבן גיר שהתפרק באופן טבעי.

איור 2: מראה כללי לפני החפירה.

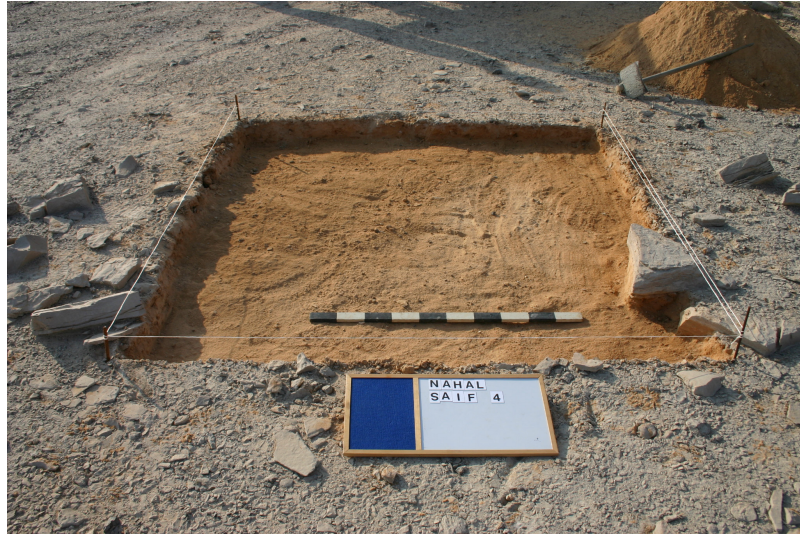
איור 3 : מראה כללי בתום החפירה.

אתר מס' 4 – נ.צ: 030940 – 163622

12 – 10 גלי אבנים קטנים סדורים במעין מעגל שקוטרו כ – 30 מ'. הגלים עשויים מאבני גיר קטנות ושטוחות במתאר דליל ולא מסודר.
החפירה: נפתח ריבוע שגודלו 4 מ"ר ולעומק של 0.15 מ'. לא נתגלה כל ממצא, קרקע סטרילית לעומק כל החפירה.
מסקנה: אין כל ודאות שגלי אבנים אלה הינם מעשה ידי אדם, נראה כי גלי אבנים שטחים אלה הינם התפרקות טבעית של אבני גיר מקומיות.

איור 4 : מראה כללי לפני החפירה.

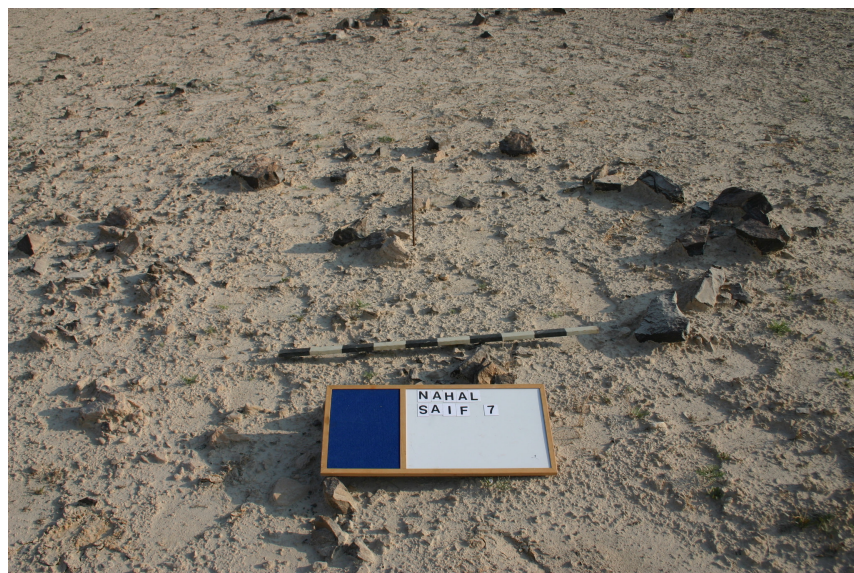
איור 5 : מראה כללי בתום החפירה.

אתר מס' 7 – נ.צ: 031504 – 163668

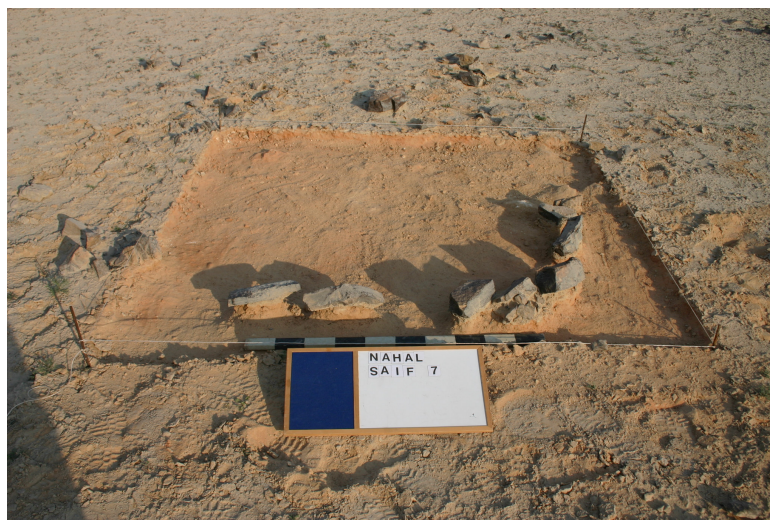
תאור: שרידי מעגל מקוטע של אבנים קטנות, קוטרו המשוער כ – 2.5 מ' מצוי על מדרון מתון בסמוך לערוץ נחל.

החפירה: נפתח ריבוע של 4 מ"ר, ולעומק של 0.15 מ'. לא נתגלה כל ממצא ארכיאולוגי, קרקע סטרילית לעומק כל החפירה.

מסקנה: ייתכן כי סידור אבנים זה הינו מעשה ידי אדם אם כי לא ברורה מטרת הענין שכן אין כל ממצא מתארך או מזהה.

איור 6 : מראה כללי לפני החפירה.

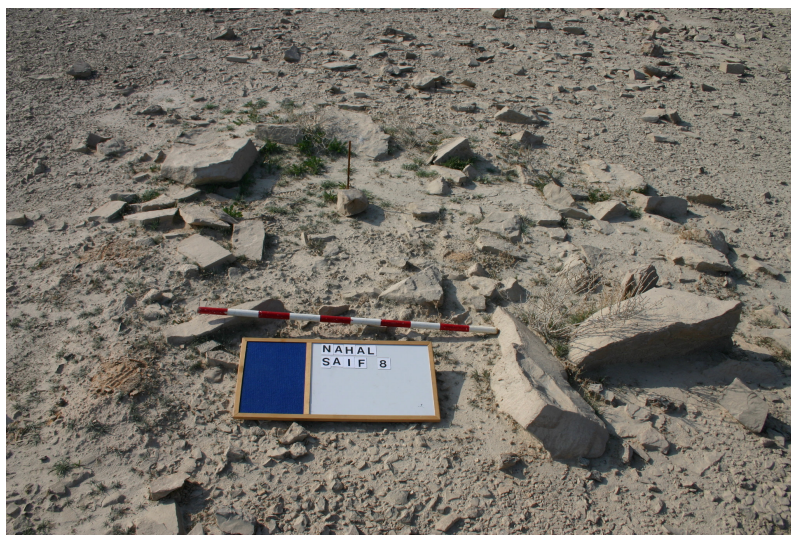
איור 7 : מראה כללי בתום החפירה.

אתר מס' 8 – נ.צ: 031158 – 164043

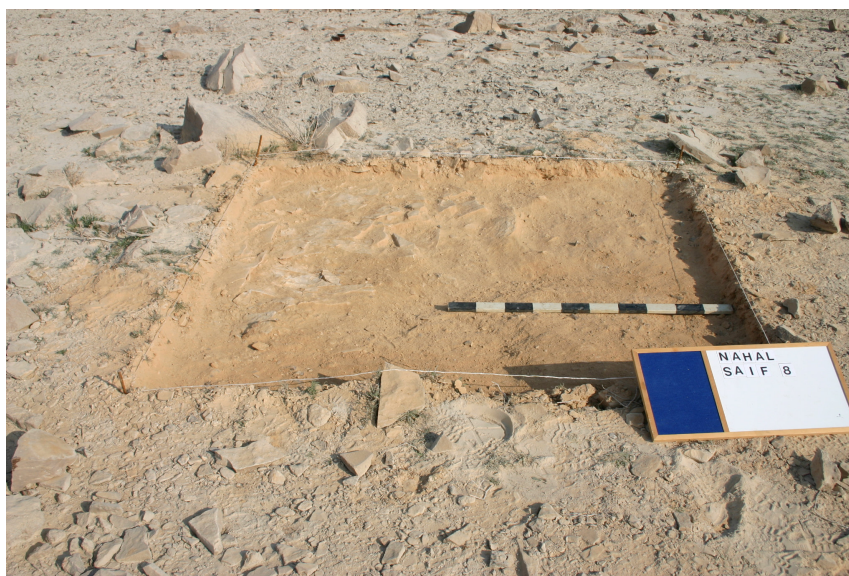
תאור: מעגל אבנים שטוחות במרכז משטח סלע ובו ריכוזי אבן נוספים בסמוך מאוד לגדת ערוץ רדוד (האתר הוגדר בסקר הארכיאולוגי כ"אתר חניה" וריכוזי האבנים כ"מוקדים" (?). כ-10 מ' מצפון מזרח לאתר זוהה ע"י הסוקר בולבוס אבן קטן העומד על צידו הצר והוגדר על ידו כ"מצבה".

החפירה: נחפר ריבוע שגודלו 4 מ"ר עד הסלע הטבעי שעומקו כ-0.20 מ'. לא נתגלו ממצאים כל שהם, הקרקע סטרילית לכל עומק החפירה.

מסקנות: נראה כי אתר זה הינו ריכוז אבנים טבעי. אבנים שטוחות אלה התפרקו ממחשוף הסלע הסמוך לפני הקרקע בקרבת גדת הנחל. בולבוס האבן הקטן העומד על צידו, זר לאתרו ויתכן כי הונח במכוון בצורתו זו על צידו הצר, אם כי לא ברור על ידי מי, מתי ולאילו מטרה.

איור 8 : מראה כללי לפני החפירה.

איור 9 : מראה כללי בתום החפירה.

איור 10 : מראה כללי של "מצבת הבולבוס".

אתר מס' 12- : נ.צ: 030956 – 162342

תאור: שלושה גלי אבנים שטוחים על הגדה המזרחית של ערוץ, עשויים מנדבך אחד של אבני גיר שטוחות, גודלם 1.5 X 2.5 מ' והם מצויים במרחקים של כ- 15 עד 20 מ' האחד מן השני.

החפירה: נחפר ריבוע שגודלו 4 מ"ר (B - 12), בגל האבנים המרכזי לעומק חפירה של 0.15 מ' מתחת לשכבת אבני הגיר. לא נתגלו ממצאים כל שהם, הקרקע סטרילית לכל עומק החפירה.

מסקנות: נראה כי גלי אבן אלה הינם בולבוסי אבן גיר טבעיים שהתפרקו באתרם ללא מגע יד אדם.

איור 11 : מראה כללי לפני החפירה.

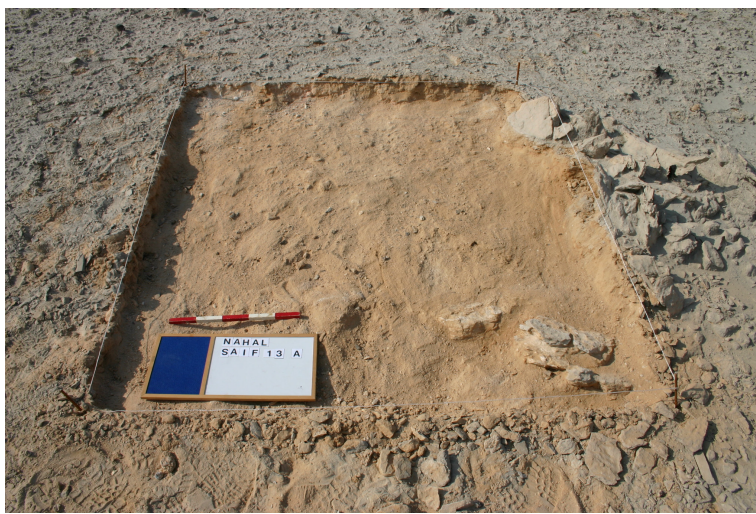
איור 12 : מראה כללי בתום החפירה.

אתר מס' 13 – נ.צ: 030285 – 161520

תאור: שני מעגלי אבנים המצויים על גדת ערוץ עמוק ובמרחק של כ- 20 מ' זה מזה. בנויים ממספר אבנים טבעיות היוצרות מתאר אליפטי שגודלו 1.5 X 2.5 מ'.
החפירה: נחפר ריבוע שגודלו 4 מ"ר (13 - A), לעומק של 0.20 מ'. לא נתגלו ממצאים כל שהם, הקרקע סטרילית לכל עומק החפירה.
מסקנות: נראה כי אתר זה הינו ריכוז אבנים טבעי. אבנים שטוחות אלה התפרקו מבולבوسی אבן גדולים המצויים בקרבת גדת הערוץ.

איור 13 : מראה כללי לפני החפירה.

איור 14 : מראה כללי בתום החפירה.

סיכום:

מן החפירה מתקבל הרושם שמרבית האתרים שנחפרו הינם אתרים טבעיים שעיקרם התפרקות טבעית של בולבוסי אבן גיר גדולים או מחשופי סלע, אשר בהתפרקותם הטבעית נוצרו מעין ריכוזי אבן הבולטים על רקע סביבת קרקע חולית בהירה. ריכוזי אבן אלה הינם טבעיים, קרובים מאוד לפני הקרקע ומונחים על קרקע סטרילית ללא כל ממצא ארכיאולוגי או אחר.

שרידי מעגל האבנים באתר מס' 7 וכן הבולבוסי העומד על צידו באתר מס' 8, עשויים להיות מעשה ידי אדם אם כי לא נתגלה בהם או בסמוך כל ממצא ארכיאולוגי. לאור כל זאת אין כל מניעה לשיחורור האתרים הנ"ל לפיתוח.